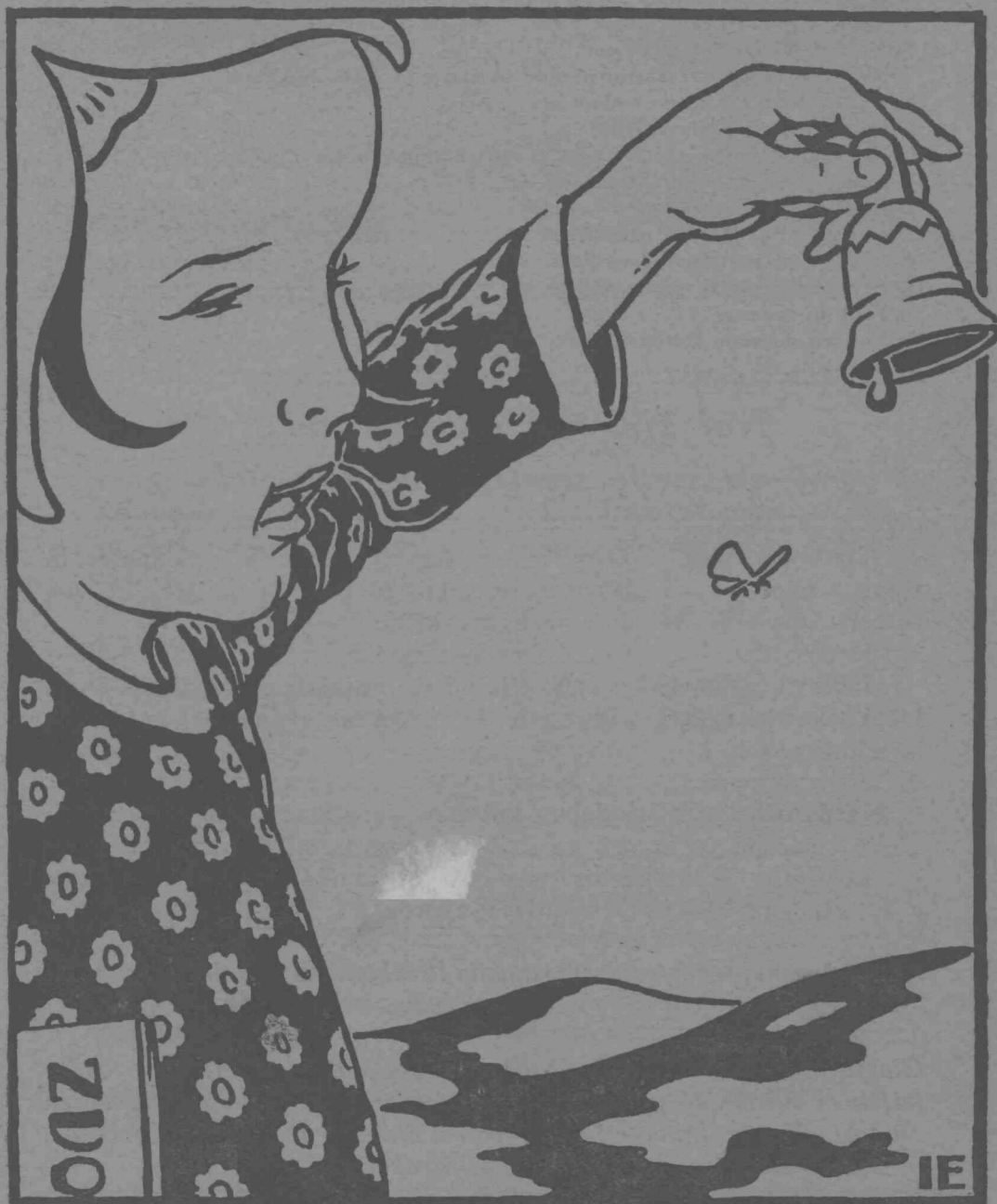

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI.

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

Vsebina.

1. <i>E. Gangl</i> : Mi mladi ... Pesem	37
2. <i>Dr. Fr. Zbašnik</i> : Zlat. Povest z dvema podobama	38
3. <i>Fr. Rojec</i> : Otroci na grobu matere. Pesem s podobo	42
4. <i>Vilko Mazi</i> : Osvobojenje in svoboda. Poučni spis	43
5. <i>Borisov</i> : Preko Drave, preko Soče ... Pesem	44
6. <i>Borisov</i> : V tuji deželi. Pesem	44
7. <i>Janko Leban</i> : Naši zaslužni pesniki in pisatelji. Zgodovinski spis	45
8. <i>Andrej Rapè</i> : Pij meglo, solnce! ... Pesem	47
9. <i>Ustanovitev Jugoslavije</i> . Podoba	48
10. <i>A. Potočnik</i> : Prosvetno življenje v stari Ljubljani. Opis s podobo	49
11. <i>Gustav Stirniša</i> : Pikapolonica. Pesem	50
12. <i>Borisov</i> : Berač. Povest	51
13. <i>Fr. Rojec</i> : Pijanček ga je rešil ... Pesem z lesorezom	53
14. <i>Ivanka Kalinova</i> : Savinčeva Pepa. Povest	54
15. <i>Fr. Ločniškar</i> : Naša gruda. Pesem	56
16. <i>Pouk in zabava</i>	57
17. <i>Kotiček gospoda Doropoljskega</i>	59

Naj živi naš dom in rod, na svoji zemlji svoj gospod!

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrt leta 7·50 Din. Posamezni zvezki po 3.— Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna, I. nadstropje. — Na ta naslov pošiljaj naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 20/II.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le tekom prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Engelbert Gangl v Ljubljani. — Izdajatelj: Udruženje jugoslovenskega učiteljstva (UJU), odgovoren Andrej Skulj v Ljubljani. — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani, zanjo odgovarja Francè Štrukelj v Ljubljani.

Štev. 2.—XXX.

Oktober 1928.

Mi mladi . . .

*Mi mladi Slovenci,
mi Jugoslovenci
navdušeno družimo
vsi v volji se eni:
za dom nam utriplji srce!
In vse, kar imamo,
in vse, kar mi znamo,
na čast je naše zemljé!*

*Nam bistra je glava
in zdrava postava,
ponosno nam sije oko.
Vsi radostno pevamo,
za vse se ogrevamo,
kar dobro je, kar je lepó!*

*Od cvetja bahate
vse naše so trate,
tod ravna se vije nam pot,
tod ptičji spev slušamo,
veselje okušamo,
povsod je vse polno dobrot.
Oj, zemljica — majčica zlata,
kako si bogata!*

*Na hrib in v planino,
na skalno višino
nam prožno se spenja korak.
V vspodbudo in slavo
še svojo zastavo
na čelu mi vodimo
in strnjeni hodimo,
da čuva in brani jo vsak.*

*Plašljivcev ne rabimo,
pogumne vse vabimo,
naj pridejo brzo med nas,
saj kamor vid plava —
glej, vse očetnjava,
od sreče nam sije obraz.*

*Od mesta do mesta
gre velika cesta —
to svet je naš rodni prostran!
Tod z nami vsi čutijo
in z nami vsi slutijo,
da beli dospel je naš dan!
Oj, zemljica — majčica zlata,
kako si bogata!*

E. Gangl.

Dr. F. ZBAŠNIK:

Zlat.

II.

Zlat v nevarnosti.

lat, ki mu ga je bil dal birmanski boter, Peterčku ni bil denar, ampak bil mu je dragocena svetinja. Često je poprosil mater, da bi mu ga pokazala. In kadar ga je držal v roki, ali pa je pred njim na mizi ležal, je s svetim spoštovanjem zrl vanj, obenem pa se spominjal botrovih besed. »Da, doktor moram postati, doktor!« je zabičeval ob takih prilikah sam sebi in delal trdne sklepe, da ne odneha prej, preden se ne izpolni botrova želja.

Nekoč se je bil pri neki igri dlje časa zamudil, kakor mu je bila dovolila mati. Ko mu je očitala, da se ni prišel o pravem času učiti, je vzel njene očitke tiho nase in jo zaprosil: »Dajte mi, mati, da bom imel zlat vedno pri sebi, pa se kaj takega nikoli več ne zgodi! Ako bom imel zlat pri sebi, bom vedno na to mislil, da se moram učiti, mnogo učiti, ako hočem, da postanem doktor in imeniten gospod, kakor je rekel boter. Vidite, mati, tukajle v žepu od telovnika bi ga nosil.«

»Da mi ga izgubiš!« je ugovarjala mati.

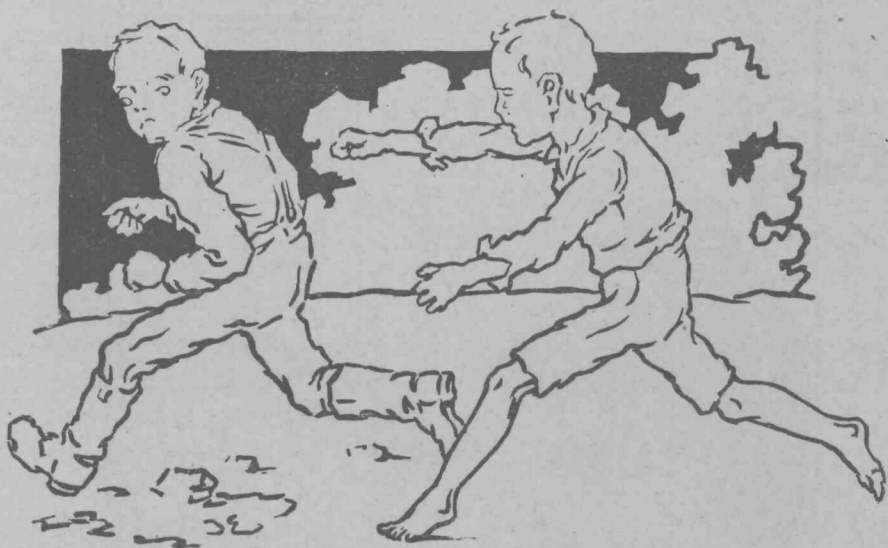
»Ne izgubim ga, mati! Vedno bom posegal v žep, da se prepričam, če ga še imam, obenem pa se bom vselej domislil, da se ne smem nikjer predolgo zamuditi.«

Mati je še nekoliko ugovarjala, naposled se je pa le dala prepovoriti, ker se ji je zdelo, da ne bo napačno, ako bo imel Peterček nekaj s seboj, kar ga bo vedno spominjalo na njegove dolžnosti. In res se od tistih dob ni nikoli več pripetilo, da bi Peterček ne bil prišel o pravem času domov — nasprotno, često je bil celo prej doma, kakor ga je mati pričakovala in mu je bilo naročeno. Časih je kar sredi igre obstal, pomislil nekaj, potem pa se poslovil od svojih tovarišev. Nekoč, ko ga je neka igra posebno mikala in je čutil, da zmaguje izkušnja nad njegovo voljo, je stopil nekoliko na stran, vzel zlat iz žepa in uprl svoje oči vanj, kakor bi se hotel nasrkati moči iz žarkov, ki jih je kresalo solnce iz zlata.

A tedaj se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Eden izmed dečkov, ki se je igral z njim in ki je vse to opazil, je nenadoma skočil k njemu,

mu iztrgal zlat iz roke in pobegnil. Peterček se je spustil prestrašen v tek za njim in ni odjenjal prej, dokler ga ni dohitel. Oklenil se ga je z obema rokama in mu izkušal izviti ugrabljeni zlat. In dasi je bil po narodi slabotnejši od nasprotnika, se je vendar s tako silo boril, da so onemu že pohajale moči.

Da pa bi si pomagal iz stiske, je začel porednež na vso moč vpiti in kričati, kakor da bi bil on napaden in bi se njemu godila krivica. Ljudje so na vpitje prihiteli skup in začeli povpraševati, kaj imata med seboj in zakaj sta se sprijela. A preden je mogel Peterček vso stvar pojasniti, je že oni pokazal zlat, venomer ponavljajoč: »To mi hoče vzeti, to mi hoče vzeti!«

Mladi hudobnež je bil sin meščanskega veljaka, zato je imel kmalu vse ljudi na svoji strani. Nekdo je celo Peterčka udaril s pestjo, udaril tako močno po glavi, da se mu je stemnilo pred očmi in se je skoro zgrudil. In od vseh strani so vpili nanj, da je razbojnik in da ga čaka še smrt na vešalih. »Taki so, vidite, ti berači!« je kričal oni, ki ga je bil udaril, »boljši ljudje že niso več varni pred njimi!«

Ko si je Peterček nekoliko opomogel od prvega strahu, se je na glas razjokal. Povedal je, da je zlat njegov in da mu ga je oni iztrgal iz rok. Toda nihče ni verjel njegovim besedam. »Odkod neki boš imel ti zlat denar!« so se mu rogali. »Kvečjemu, če si ga ukradel, kar bi ti bilo prav podobno!«

Peterček je bil v šoli najboljši in najpridnejši učenec, a prav zaradi tega je imel mnogo zavistnikov in sovražnikov. Zakaj ljudje so na svetu, ki mislijo, da bi siromak niti nadarjen ne smel biti!

Naposled je prijel nekdo Peterčka trdo za roko in ga vlekel kot kakega zločinca v občinski urad. Tam so ga zaslišavali in pritiskali nanj, da bi priznal svojo pregreho, priznal, da je on tisti, ki si je hotel prisvojiti tujo lastnino. Peterček od samega joka dolgo ni mogel izpregovoriti nobene besede. A potem je vendar povedal: »Moj je zlat! Boter mi ga je dal!« — »Kateri boter?« je vprašal nekdo. Ko pa je povedal še botrovo ime, so se navzočni na glas zagrohotali. »Pa vsaj

tisti lačni penzionist na zlatih ne sedi! ... Ta je pa dobra! Lagati pa res znaš! Zdaj lahko vemo, da si ti tat, zakaj kdor laže, tudi kradel!« —

Tisti trenutek pa so se odprla vrata in Peterčkov birmanski boter je stopil v pisarnico. Bil je zvedel, kaj se je zgodilo, in na vso moč je hitel, da reši Peterčka sramote. Smeh se je takoj polegel, ko je boter z odločnim glasom poudaril, da mu je res on dal zlat. In nihče se ni drznil, da bi ga bil vprašal, kje ga je on dobil, ker so vsi dobro vedeli, da je poštenjak. Boter se pa tudi ni nikogar nič bal. Neustrašeno je očital občinskemu uradniku: »Kako morete osumničiti takega grdega

dejanja dečka, ki v šoli ne velja le za najbolj talentiranega učenca, ampak se odlikuje tudi po svojem lepem vedenju!« — Ko je to izrekel, je prijel Peterčka za roko in ga odvedel, ne da bi si bil upal kdo še kaj črhiniti. Šla pa sta zdaj najprej na dom onega malopridneža, ki mu je bil odnesel zlat, da ga zahtevata nazaj. Mati njegova ju je sprejela jako neprijazno. Videlo se ji je, da bi rada potegnila s svojim hudobnim sinčkom. »Mislim, da se v naši hiši pa že prej najde kaj takega, kakor pri takihle, kakor je ta!« je rekla, kazoč na Peterčka. Boter pa je odvrnil: »O tem zdaj ne govorimo! Midva sva prišla samo to iskat, kar je najinega! Ako ne dobiva izlepa, nastopiva pa drugo pot!«

Oče dečkov, ki je bil preudarnejši od svoje soproge in je vedel, da bi imelo za njegovega sina lahko prav slabe posledice, ako bi se preveč razvedelo, kaj je zagrešil, ga je pozval s trdim glasom: »Pokaži, kje imaš tisto!«

Z izpodmuljenim pogledom je deček segel v žep in privlekel zlat na dan. Oče mu ga je vzel in ga izročil botru. Mati pa se je jezila na svojega moža: »Tak si! Rajši daš tujemu prav, kakor svojemu!« — Boter se za vse to ni zmenil. Potegnil je Peterčka za sabo in odšla sta. Spotoma pa je omenil: »Tako bi ti bil moj dar skoro v nesrečo! Kdo ve, kaj bi se bilo iz tega spletlo, če bi jaz ne bil več živ! A nekoliko si tudi sam kriv! Take stvari se ne smejo nikoli razkazovati!«

»Saj nisem! Samo pogledati sem hotel svoj zlat!«

»No, prav, ampak vpričo drugih se tudi kaj takega ne sme! Marsi-kdo je že življenje izgubil zaradi tega, ker je lahkomišelnost izdal, da kaj ima. Človek mora biti previden, zakaj pohlepa in hudobije je na svetu povsod dosti!«

Od tistih dob je zlat zopet hranila mati. Tudi Peterčku se je zdelo pametneje tako.

Peterčkov boter je bolj in bolj bolehal. Bilo je sredi zime, ko je nekega dne poslal po njegovo mater. Podal ji je roko in rekel: »Drugo jesen bo fant zrel za srednje šole. Večkrat sem govoril z učitelji in vsi so tega mnenja, da bi moral študirati.«

»Kako naj bi jaz uboga vdova zmogla kaj takega!« je vzdihnila mati.

Boter je malo pomolčal, potem pa nadaljeval s slabotnim glasom: »Z mano gre h koncu! To dobro vem, da hodil več ne bom. Napravil sem testament in določil Petra za svojega dediča. O imetju pri meni seveda ne more biti govora, toda nekaj je le še tu. Ako se prodajo knjige in pohištvo, se nemara vendarle izkupi toliko, da bo zadostovalo za prvo leto. Pozneje se pa že kako naredi! Ako ostane Peterček tak, kakršen je sedaj, ga Bog ne zapusti! Niso samo hudobni, ampak tudi dobri ljudje na svetu! Prepričan sem, da drugje ne bo imel toliko zoprnikov, kakor jih ima med domačini, ki mu zavidajo njegovo nadarjenost.«

Mati se je ginjena zahvalila in s solznimi očmi poslovila od svojega in sinovega dobrotnika.

Nekako osem dni po tem sestanku pa je Peterčkov boter izdihnil svojo blago dušo.

Otroci na grobu matere.

(V spomin dobri ženi Mariji.)

Predraga naša mamica,
zakaj si nas že zapustila?
Zakaj ta hladna jamica
za vekomaj te nam je skrila?!

Zaprle so se ti oči,
ki gledale so nas ljubeče
in večkrat žalosti, skrbi
utrinjale so se solzeče.

Roké, nogé, ki so za nas
marljivo delale, trpele,
otrpnjene za večni čas
zdaj v grobu bodo ti trohnele!

A ptičji spev in vrtni cvet
za nas več nimata veselja,
ker ti odmrta si za svet
in je zaman ta naša želja:

Dom pogorišče se nam zdi,
odkar med nami ti ne bivaš;
jedi več nimajo slasti,
ker ti jih z nami ne uživaš.

Na vrtu cvetke nam cveto,
ki si jih plela, zalivala;
na drevju ptičice pojo,
ki si jih rada poslušala.

Oj mamica, oj mamica,
kako si dobra, blaga bila!
Zato številna množica
k pokopu tebe je spremila.

Kako bi stregli ti lepó,
če živa bi se k nam vrnila!
Ljubezen naša z nego to
vse rane bi ti zacelila!

A v večni si odšla pokoj,
mi pa v neozdravljivi boli
s solzami zremo za teboj
in te ne zabimo nikoli!

Fr. Rojec.

VILKO MAZI:

Osvobojenje in svoboda.

o ni eno in isto, kakor mislijo premnogi. Ni še davno tega, kar sem čital v listih o človeku, ki je po nedolžnem presedel petnajstletno težko ječo. Prav za prav so ga bili prvotno obsodili na smrt, potem pa ga pomilostili na dvajsetletni zapor. Zdaj pa se je po srečnem naključju izkazala njegova nedolžnost. Odprli su mu vrata v svobodo. Kakor v sladki omotici je hitel po hodnikih jetnišnice, da bi čimprej dosegel svet, ki ga ni videl že toliko časa in o katerem je mnogokrat mislil, da mu je zatonil za vekomaj.

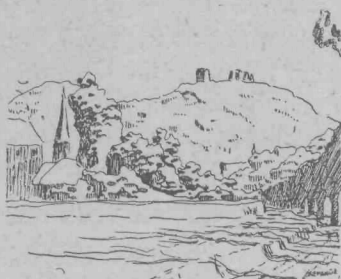
Toda kaj se je zgodilo! — Mož je pridirjal drugi dan nazaj in za božjo milost prosil, naj ga zopet zapro, češ, da mu ni obstanka med ljudmi in na svetu, ki se je tako čudno izpremenil. Ne samo, da so bili ljudje vse drugače oblečeni, tudi kretali so se vse drugače nego takrat, ko je bil poslednjič med njimi. Vozili so se v čudnih kočijah brez konj, frčali so celo po zraku na ogromnih krilih. Pred neko hišo je naletel na gručo, ki je zijala v velik lijak nad vratmi. Iz tega lijaka se je čula godba. Povedali so mu, da je ta godba iz nekega jako oddaljenega mesta. Skratka, mož ni poznal ne avtomobila ne aeroplana ne radija in še vrste drugih naprav, ki so jih izumili in razširili po svetu v času njegove odsotnosti. Ni mogel razumeti tega silnega napredka in zdelo se mu je, da bo zblaznel, ako ne pobegne nazaj med mračne stene ječe, ki se ji je bil že docela privadil. Kakor mu je bilo osvobojenje radosten dogodek, tako ni vedel, kam bi s svobodo, ki nanjo ni bil pripravljen.

Tako nekako je bilo tudi z našim narodom, ki ga je pred desetimi leti doseglo osvobojenje od tisočletnega hlapčevanja tujim in strašnim oblastnikom. Bil je to eden najsvetlejših dogodkov v naši žalostni zgodovini, ki nam je odprl pot v svobodno življenje. Z osvobojenjem je prenehalo zatiranje naše mile materinske govorice, zaničevanje naših narodnih svetinj, prikrajševanje naših življenjskih pravic. Svoboda nam je dala zdaj priliko, da uveljavimo svoj jezik, svoje svetinje in svoje pravice. Ali smo to priliko dovolj izkoristili? — Odgovor na to vprašanje ni lahek, to se pravi, težko nam je odgovoriti tako, kakor je prav. Preveč nas je omamilo nenadno osvobojenje, premalo smo bili pripravljeni na pot v svobodo. Samospoznanje je pol poti k poboljšanju. Zato priznajmo, da smo mnogo grešili skoro vseh teh deset let. Preslabo smo čuvali svoj narodni ponos, premehki in prepopustljivi smo bili v svojih pravicah. Mnogo smo blodili, mnogo zamudili in mnogo bomo morali popraviti.

Toliko smo boljši od tistega jetnika, da za nobeno ceno ne maramo nazaj v robstvo. In tudi to vemo zdaj, da svoboda ni Koromandija, kjer človek iztegne roko, pa ulovi pest cekinov. Svoboda je šele posoda, ki jo je treba napolniti z lastnim trdom v lastni blagor.

Ti, mladina, ki boš dorasla v drugo desetletje našega osvobojenja, krepka in samozavestna, boš šele mogla pojmiti in izkoristiti svobodo tako, da boš položila narodu bogatejši obračun dela za čast in ponos našega imena. Predvsem pa ne pozabi naših najboljših bratov, ki še čakajo osvobojenja onkraj usiljenih mej! Dokler se z njimi ne prelijemo v eno, nerazdružno vez in ne sedemo za eno mizo, naše osvobojenje še ne bo popolno.

V svobodi, ki jo uživamo mi in ki si gradimo v njej svoj novi dom, sveti njim edino upanje, sveti tem prijazneje, čim večji je naš razmah v širine in višine.

Preko Drave, preko Soče . . .

*Preko Drave, preko Soče
zatemnelo je nebo;
narod toži, tiho joče,
čaka zore nad goró.*

*Temne so življenja ječe,
trd usode je udar,
a ljubezni tiho tleče
ni ugasnil jim vihar.*

*Preko Soče, preko Drave
veter nosi težek vzdih:
vrača gorke jim pozdrave
bratov nerazdruženih.*

Borisov.

V tuji deželi.

*Sanjal sem sanje o tuji deželi:
Vse okrog mene žalosten mrak,
iščejo žrtev gladni trinogi,
sužnjev verige trkljajo ob tlak. —*

*Videl deželo sem solnčno v daljavi:
Mavrica božja se spenja nad njo,
sveti pod njo se dom mojih očetov,
božje nad njim smehlja se oko. —*

Borisov.

JANKO LEBAN:

Naši zaslužni pesniki in pisatelji.

VALENTIN VODNIK.

(Dalje in konec.)

Napoleon je bil v bojih na Ruskem nesrečen. Leta 1813. so ga Rusi potolkli. Francozi so se morali s Kranjskega umakniti. Ko so se Avstrijci povrnili v Ljubljano, se je Vodniku slabo zgodilo. Izgubil je službo. Odstavili so ga in odpravili iz šol. Pustili so mu začasno učenje italijanščine, ker ni bilo drugega učitelja. Plače je imel bornih 300 goldinarjev na leto. Slednjič je bil primoran po hišah učiti, da si je kaj več prislužil. Kaj lepo piše neki slovstvenik: »Vodnik, naš prvi pesnik, je postal tudi naš — prvi mučenik.«

Vodnik je nagloma umrl 8. januarja 1819. v Ljubljani v 61. letu svoje dobé sredi pisateljskega dela ob devetih zvečer, zadet od mrtvo-uda (kapi). Pokopan je bil na ljubljanskem pokopališču. Napis na spomeniku je bil latinski. Proti koncu 1830. leta pa je dobil nov spomenik s slovenskim besedilom, kjer se omenja: »Postavili 1819, postavili 1839. l. prijatelji.«

Vodnika imenujemo prvega slovenskega pesnika; s tem ni rečeno, da je bil najboljši slovenski pesnik, saj vemo, da je bil to Fran Prešeren, ki ga do današnjih dni še nihče ni dosegel, kamo li še presegel! Vodnika imenujemo prvega slovenskega pesnika zato, ker je prvi umetnik pesnik, ki je zlagal posvetne pesmi, ki so imele večjo ali manjšo vrednost. Da se nam je Vodnik zbudil, zato gre največja zahvala Marku Pohlinu, s katerim je Vodnik občeval že kot dijak. Bil je Pohlin redovnik (Avguštinec), rojen 1735. l. v Ljubljani. Ni bil sicer dober pisatelj, a bil je vrl slovenski narodnjak, ki je v mladem Vodniku zbudil ljubezen do slovenskega jezika in naroda. Izdajal je knjižico »Pisanice«, kamor je tudi Vodnik pošiljal svoje pesmi. Zgodaj se je Vodnik poizkusil na pesniškem polju. Petnajstletni mladenič se je že oglasil s pesmijo »Zadovoljni Kranjec«. Velik pesnik pa Vodnik ni bil, vendar so se mu nekatere pesmi odlično posrečile. Neki slovstvenik piše, da bodo Vodnikove pesmi Dramilo, Zadovoljni Kranjec, Vršac, Ilirija oživiljena, Moj spominek, Kos in brezen, Sraka in mlade ostale stalno v svoji vrednosti.

Vodnik se je vse življenje trudil za slovenščino. »Vselej sem želel kranjski (slovenski) jezik čeden narediti,« piše sam. Poslušal je, kako govori preprosti narod. Dobro besede je iz naroda uvedel v književni jezik. Pač je vedel za neutajno resnico, da je preprostega naroda živa govorica najboljša naša slovnica. A učil se je tudi od starejših dobrih

pisateljev, oziraje se na staroslovenščino in na druga slovanska narčja. Na podlagi vsega tega je likal in čistil slovenščino. Tudi je marljivo nabiral lepe narodne pesmi ter na podlagi teh zlagal umetne pesmi. Zato je Vodnikova pesem »Na moje rojake« (Slovenec, glej, tvoja zemlja je zdrava) pravi biser, narodno blesteč, o katerem pravi baron Cojz, da so taki stihi večni.

Poleg že navedenega je Vodnik še spisal Pesmi za poskušnjo (1806. l.), tri leta kasneje »Pesmi brambovske«, »Pismenost ali gramatiko za ljudske šole« (l. 1811.). Bila je to prva slovenska slovnica, ki so jo uvedli v šole. Istega leta pride na svetlo »Krščanski nauk za ilirske dežele«, dalje 1812. l. »Abeceda za prve šole« in drugo. Izvrstna je njegova nemški pisana »Zgodovina Kranjskega, Goriškega in Trsta«. Ta knjiga je izšla že 1807. l. in je bila v rabi malone 40 let po srednjih šolah. Najznamenitejša knjiga pa je »Nemško-slovensko-latinski slovar«, ki ga je Vodnik zapustil v rokopisu. Z njim se je Vodnik veliko trudil, nabiraje dolgo let med ljudstvom besede. Nabral jih je okolo trideset tisoč! Slovar je izšel komaj 1860. l. brez latinskega dela na stroške škofa Wolfa, zaradi česar ga imenujemo »Wolfov slovar«. Uredil ga je Cigale, uradnik na Dunaju. Leta 1894. pa je izšel slovensko-nemški del tega slovarja.

Vodnik je zapustil tudi vse svoje pesmi v rokopisu. Šele Levstik je l. 1869. izdal te pesmi.

Vodniku moramo hvalo vedeti, da je zapisal najlepše narodne pesmi. Zlasti dve izmed njih, »Pegam in Lambergar« in »Ravbar«, prištevamo k najlepšim narodnim pesmim slovenskim. Vodnik je pisal tudi basni, naučne povesti iz živalskega življenja, n. pr. Kos in brezen, Sraka in mlade, Nemški in kranjski konj, Petelinčka. Pečal se je Vodnik tudi s starinoslovjem in zemljioslovjem, posebno s poznavanjem starega denarja, istotako z rastlinstvom in rudninštvom. Znal je šest jezikov. Lahko je nam vsem zgled neumorne pridnosti.

Vodnik je bil slovenskemu narodu res — vodnik! Njegovi, večinoma nadarjeni učenci, posnemajoči priljubljenega učitelja, so jeli zaradi njegovega prigovarjanja pisati in delati za narod. Na tak način je zbudil Vodnik živahno delovanje v prid našega rodu in zato se z Vodnikom pričenja nova doba v zgodovini našega slovstva!

Da takega moža hvaležni narod ni pozabil in nikoli ne pozabi, je samoumevno. Leta 1858. o Svečnici so v Ljubljani slovesno praznovali stoletnico Vodnikovega rojstva, l. 1859. pa je izšla knjiga »Vodnikov spominek«, ki obsega Vodnikovo podobo in popis tega zaslužnega moža. Mnogi pesniki so v pesmih slavili Vodnikovo ime, a tudi po vsem slovenskem ozemlju prirejajo vsako leto »besede« in veselice Vodniku v čast in slavo.

Zadnje dni svojega življenja je Vodnik živel v Frančiškanski ulici št. 12 v Ljubljani.

Bil je Vodnik srednje postave, a krepak, na prvi pogled »pravi Kranjec«. Kar se značaja tiče, ni bilo blažjega človeka od njega, zlata duša, kakor pravimo. Bil je vedno vesel, imel zdrav dovtip in je bil priljubljen v društvu in toliko izobražen, da je tudi v znanstvenih krogih zbujal pozornost. Bil je sicer ponosen na svoje znanje, a to ga ni delalo prevzetnega. Ni poznal sovraštva ne hudobije. Bil je prijazen brez hlimbe, živ in občutljiv za vse dobro, veliko in lepo. Znal je z vdanostjo prenašati svojo usodo. Če o kom, veljajo o njem besede Gregorčičeve:

Ti streti me moreš, zatreti nikdar,
usode sovražne besneči vihar!

Spomin Vodnikov je neminljiv. Sam prvak naših pesnikov, France Prešeren, ga je ovekovečil v pesmi: »V spomin Valentina Vodnika«.

Leta 1919. smo praznovali stoletni spomin njegove smrti. In tedaj je slovstveni zgodovinar zapisal te pomenljive stavke: »Vodnik je v grobu in spi v Gospodu, toda »Ilirija — Jugoslavija« je vstala in živi! Živemu Vodniku je bila njegova »Ilirija oživiljena« v mučeništvo, zdaj po sto letih mu je v lovorov venec, v nesmrtno slavo. Vodnik, naš prvi ljudski pisatelj, mora med svoje ljudstvo, da mu bo za zgled, prijatelj, znanec in duševni vodnik!«

Pij meglo, solnce! . . .

Popilo solnce je megló,
nebeški čar nad mano se razliva,
kot da mi tisoč svetlih sanj
in z njimi raj nebo odkriva.

»Kam nit ta zlata vodi, solnce, dej,
ki name lije skozi krone vej?«

»»V vsemirju je doma in venomer potuje.
Na svetu to se — misel imenuje.

Objemlje vse, pokoja ne pozna,
višina ji, globina meji nista,
ni sile, ki zaprla bi ji pot:
med vsemi je najjačja misel čista.«

»Pa druga?« — »Isti ji izvor.
Vsak dan ti gleda v božji dvor;
na zemljo radost nosi na Boga povelje,
pri vas ime ji je — veselje.«

»In ta?« — »Ko svet se med seboj prepira,
s prestola Bog se nanj ozira,
miri ga. — Nič! — Pa pride druga
poslanka. Pravite ji — tuga.«

»Ti traki zlati pač imajo vse?«
»»Kar kdo zasluži, kar ustvari, je!
Nikdar veselje samo taka ni milina
in žalost manjša ni brez upa v radost:
polég radosti treba tudi je — pelina.
Ljubezen, sreča, žalost in veselje,
sovraštvo tudi, vse je svetu last,
vsa kupa ta je svetu lahko grenka,
lahkó mu tudi je v dobrotno slast!«

Pij meglo, solnce zlato moje,
razlij na zemljo svoj prelestni čar!
Nebo, daj, pošlji narodu vse, kar mu treba,
sovraštva, prosim te, ne daj nikar!

Andrej Rapè.

*Ustanovitev Jugoslavije
Na Kongresnem trgu v Ljubljani dne 29. oktobra 1918*

A. POTOČNIK:

Prosvetno življenje v stari Ljubljani.

prosvetnem oziru se je Ljubljana začela že prav zgodaj razvijati. Znano nam je, da so se rokodelci in trgovci že kmalu naselili na Starem trgu in da so okolo leta 1200. plemenitaši zasedli takratni Novi trg. Leta 1261. je dobila Ljubljana prvega deželnega glavarja Rudelnia, leta 1269. pa prvega mestnega sodnika Urbana, ki so jima pomagali razni uradniki. Med takratnimi trgovci je bilo dosti židov, ki so imeli že leta 1213. v mestu svojo molilnico.

V 15. stoletju je bila ustanovljena ljubljanska škofija. Takrat se je naselilo v mestu precej duhovščine. Trgovina je lepo cvetla, saj je šlo skozi Ljubljano mnogo blaga v Trst, na Reko in v Benetke. Ko je ponehala turška sila, se je trgovina še bolj okrepila. Leta 1575. je izšla pri tiskarju Janezu Mandeljcu prva slovenska knjiga na domačih tleh.

Proti koncu 16. stoletja je število prebivalcev jako naraslo, pa tudi blaginja meščanov je bila prav povoljna, kar je bilo opaziti na njih nošah in razkošnih stanovanjih.

Leta 1573. je pričel poštni sel prenašati pisma in druga poročila vsak četrti dan iz Ljubljane v Gradec in nazaj. Proti koncu 16. stoletja (1597.) so prišli jezuiti v Ljubljano, ki so imeli za kulturni razvoj našega mesta mnogo zaslug. V 16. stoletju je nastalo na Novem trgu mnogo znamenitih poslopij, kakor knežji dvorec, »lontovž« i. dr.

Valvazor trdi, da je bilo v njegovem času v notranjem mestu 400 do 500 večinoma trinadstropnih, redko dvonadstropnih ali štirinadstropnih hiš. Mesto je štelu takrat okolo 20.000 prebivalcev. Trejtina teh je prišla iz tujine, zato so bili po narodnosti kaj različni. Tu so bivali: Kranjci, Štajerci, Korošci, Hrvati, Italijani, Tirolci, Bavarci, Moravci, Čehi, da, celo Danci, Holandci in Francozi, vendar složni »kot ovce v stajah«. Občevali so med seboj slovenski, mnogi nemški, plemstvo in trgovci pa tudi italijanski. Za zdravje meščanov so skrbeli izvežbani zdravniki in lekarnarji, ki jih je deželna gosposka prav vestno nadzorovala.

Umetnost in veda se je v stari Ljubljani kaj lepo razvijala. Omenili smo že v lanskem letniku, da so dijaki pri jezuitih prirejali razne dramske predstave. Ljubljanski plemenitaši so vabili v svoje prostorne dvorane nemške in italijanske igralce, znamenite slikarje, kiparje in glasbenike. Po vzorcu Nemcev in Italijanov so tudi v Ljubljani ustanovili društvo ali akademijo, katere člani so gojili z vso vnemo umsko izobrazbo.

Leta 1693. so ustanovili v Ljubljani društvo »Academia operosorum« (društvo delavnih mož). Namen društva je bil vadba in napredek v književnosti. Vidni znak društva je bila čebelica. »Čebelarji« so ustanovili javno knjižnico, ki je imela v sedanjem duhovskem semenišču svoj prostor. Ti člani se pa niso udeleževali samo na književnem poprišču, marveč so pospeševali po svojih najboljših močeh

Mestni trg danes

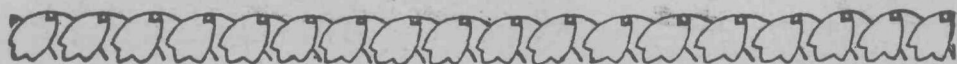
umetnost, posebno kar se tiče stavbarstva. Najlepše umetnine, s katerimi se še dandanes ponaša bela Ljubljana, pripisujemo njih okusu in marljivosti. Stolnica, semenišče, mestna hiša, frančiškanska in križevniška cerkev so vidna znamenja njihovega delovanja. V cerkveni umetnosti so se posebno odlikovali razni slikarji in kiparji kakor: Mencinger, Franc in Albert Jelovšek, Robba, Mislej i. dr.

Pikapolonica.

Pikapolonica v svate prihaja
in nad cvetico pisano raja:
»Tvoja sem pikapolonica-sreča,
daj mi medice, cvetka ljubeča!
Če mi polizek medice boš dala,

kmalu bodočnost boš svojo zaznala,
če mi pa mnogo medu podariš,
vse razodenem ti kražem in križl«
Tetki zgovorni se cvetka smeji,
med pa čebeli samo podari.

Gustav Strniša.

BORISOV:

Berač.

Jožek je pasel kravico na pašniku kraj njive. Hladno jesensko vreme ga ni posebno mikalo iz hiše in rajši bi bil ostal doma pri peči, če bi se ne bal očeta, ki pride zvečer domov in vselej vpraša mater, kako so kaj bili otroci. Kadar pa je oče hud, ni nič kaj prijetno v hiši.

Popoldne sta izbirala z materjo fižol. Tega dela se je Jožek kmalu naveličal. Mati je to opazila in mu rekla: »Pa ženi kravico na pašo, da bo imela zjutraj več mleka.«

»Danes je hladno, bom pa jutri pasel bolj dolgo,« se je branil Jožek.

»Jutri je lahko še hladneje. Ne boš se prehladil ne; pa obleci še en suknjič in črevlje si obuj. Tudi zakuriš si lahko na njivi in vzameš v žep nekaj krompirjev, da jih spečeš. Saj veš, da očetu ni všeč, če mu povem, da si varoval peč, namesto da bi pasel,« ga je bodrila mati. To je pomagalo. Jožek je vedel, da oče ne pozna šale, če otroci ne slušajo.

»Pa pojdem,« je rekel malo bolj ponižno. Poiskal je v čumnati debelejši suknjič, vzel s police nad vrati vžigalice ter mimogrede v kleti nekaj krompirjev, ovil kravici okrog rog kratek motvoz in hajdi na pašo!

Kmalu je zažarel na koncu njive pastirski ogenj. Jožek ga je pridno zalagal s suhim vejevjem, ki je ležalo vse križem v bližnjem grmovju. Zraven pa si je mislil: »Saj pasti bi ne bilo hudo, samo da bi človek imel kaj družčine. Kako da moram ravno jaz to delati? Sosedovi pa vse leto pokladajo živini v hlev. Andrejček, Tone in Francelj kvečjemu nalože na voziček trave in jo odpeljejo domov. To je vse. Potem so pa prosti in skačejo okrog doma po mili volji.«

Tako je razmišljal Jožek in nosil vejevje na ogenj. Kmalu je bilo toliko žerjave, da je zakopal vanjo krompir. Sedel je na kamen poleg ognja in se grel. Popravljaj je dračje in se zamislil bogvekam. Pa jo prikrevs po cesti nadložen berač in se ustavi za dečkom. Jožek ga ni prej opazil, dokler ni mož izpregovoril: »Fantek, daj mi malo prostora pri ognju! Zebe me.« Jožek vstane s kamena in ponudi sedež beraču. Ta si ne da dvakrat reči. Sede nanj, poleg sebe pa razpoloži svojo beraško ropotijo: veliko bisago in čudno zvito palico, ki je imela na koncu krivulje izrezljano kačjo glavo. Jožek se je zagledal v to čudno palico in jo nehote prijel.

»Kajne je lepa? Sam sem jo naredil. Take nima vsak. Veš, beraška palica grize, zato sem ji naredil kačjo glavo. — Pa krompir pečeš. Kako lepo diši! Če hočeš, ti bom tudi pri tem tovariš, saj veš, da ni berač nikoli sit.«

»Dosti ga bo za oba,« pravi Jožek in popravlja žerjavico na krompir.

»Čigav pa si, fant? Nič te ne morem spoznati.«

»Slaparjev sem.«

»A tako? Slaparjev? Glej ga no, saj bi te spoznal, če bi imel malo boljši spomin. Tvojega starega očeta sem dobro poznal, a ti si mu na las podoben. Že dolgo nisem bil pri vas. Poznam pa vašo hišo prav dobro. Ko si bil ti še v deveti deželi, sem hodil s tvojim dedom na Hrvatsko v šume. Bog mu daj dobro, tvojemu dedu, pameten gospodar je bil in poštenjak od nog do glave,« je razlagal berač.

Jožka je to pripovedovanje zanimalo in z radovednostjo je opazoval neznanega berača. Kakor bi razumel dečkove misli, nadaljuje mož: »Veš, tudi jaz sem časih takole pasel. Pa ne rad. Rajši sem lazil po gozdih za ptiči, polhi in tudi zajčkom sem nastavljal zanke. Doma smo bili še precej imoviti, a otroci nič kaj pravi. Dokler je oče živel, smo bili še, ker smo se ga bali. Malo strahu je res dobro. Po očetovi smrti se pa nismo dosti menili za materine ukaze. Kolikokrat me je prosila rajna mati, naj ženem na pašo, pa sem jo rajši ubral brez živine proti gozdu. Ker nismo otroci slušali in pomagali pri delu, je šlo vse rakovo pot. Po materini smrti je ostala samo hiša in nekaj njivic, a še na tem je bil dolg. Dobili smo vsak svoj delež, ki pa meni ni nič zalegel. Kdor ne zna delati, mu tudi imetje nič ne koristi. Šel sem po svetu, hodil na Hrvatsko v šume, kjer se pa nisem mogel privaditi. Pretrdo delo je bilo zame. Tvoj stari oče pa je znal. Vsako pomlad je doma kaj prikupil s prihrankom, popravil hišo, kupil kravico, ki je časih niste imeli in danes živite za silo na svoji zemlji. Če bi bil jaz tako delal, bi mi tudi danes ne bilo treba s trebuhom za kruhom. A prišel sem na to pametno misel malo prepozno. S starostjo je prišla onemoglost in tako sem se lotil beraškega opravila. — Vidiš, tako je, fantek! Berač pa je zadnja na svetu. Ne veš, kje boš spal, ne kdaj boš zopet jedel. No, zdaj bo pa tvoj krompir zrel za lačen želodec. Kar do srca mi je zadišal.«

Jožek je odgrebel žerjavico in zbezal s palico pečeni krompir na travo poleg ognja. Ostrgala sta z noži ožgano skorjo in pričela jesti. Šlo jima je v slast, da niti govoriti nista imela časa.

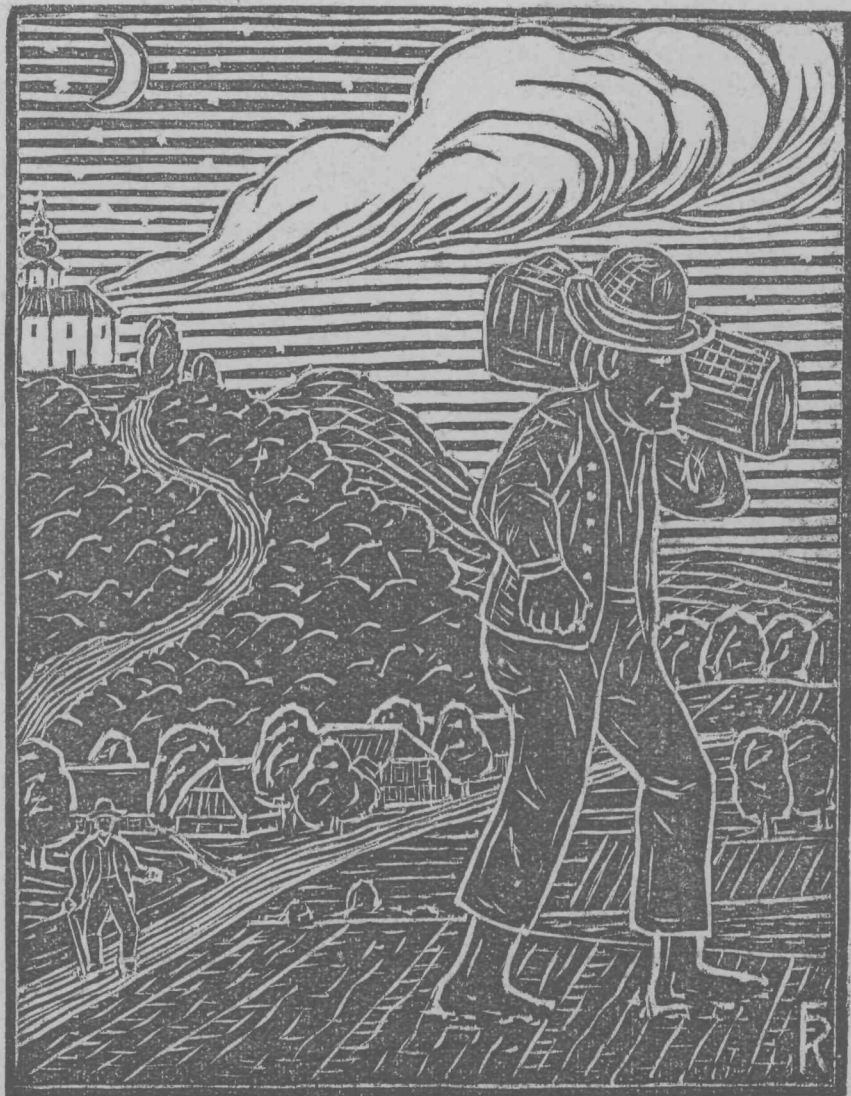
»Dober je bil, fantek! Vidim, da ga nisi prvič pekel. Lepo zahvalim, pa le pridno pasi in peci!« — Berač je pobral svojo malho, vzel palico v roko in krevsal dalje proti vasi.

Deček je molče zrl za njim. — Ko se je vračal s paše, mu je bilo tako prijetno pri srcu kot še nikoli. Beračeva povest mu je ostala živo v spominu in sklenil je, da ne bo hodil po njegovih potih.

Pijanček ga je rešil . . .

(Po narodni pripovedki.)

Lesorez

Kmet imovit je živel v vasi,
zaželel je še več blaga si
in še več hotel je zemljé.
Pohlep mu spridil je srce
in v nočni je skrivaj temini
po tuji segal imovini.
Prestavljal je na prevarljiv
način mejnike s svojih njiv
v sosedov svet in si tako

prilaščal njega je zemljó.
Krivičnik moral je umreti,
a duh njegov na onem sveti
dobil ni večnega miru.
Zato se vsako noč domu
je vračal, z ropotanjem strašil,
potem pa ponočnjake plašil
po polju z vpitjem: »Kam, oh, kam
naj to pretežko breme dam?«

Ljudje so groze trepetali,
ko vpitje to so poslušali,
ker so zaznali vest strašno,
da v noči mesečni nekdo
vaščana, ki tfohni že v jami,
z mejnikom videl je na rami
čez polje iti bosih nog.
Strah je prešinil vse okrog
in ko se je zvečer stemnilo,
nikogar zunaj več ni bilo.
Nekoč pa je možic vesel
iz kraja daljnega prispel,
v gostilni vina se napil je,
ponoči se domov lovil je,
a ko je prišel iz vasi
na polje, tam mu zaječi:

»Temnó, temnó, oh, kam naj krenem?
Težkó, težkó, oh, kam naj denem?«
Strahu pijanček ni poznal
in hitro je odgovor dal:
»Kaj javkaš, ponočnjak, v temini?
Tja deni, kjer si vzel; izgini!«
Možak pogumno je nato
zavriskal in zapel glasno,
duh pa je vzklíkníl: »Zdaj sem rešen
in v večnost vrnem se utešen!«
Postavil je mejnik nazaj,
kjer stal prvotno že nekda;,
odslej ni strašilo ne vpilo,
in ljudstvo se je pomirilo,
a pozabilo zdaj še ni
te čudne zgodbe davnih dni.

Fr. Rojec.

IVANKA KALINOVA:

Savinčeva Pepa.

ula sem nedavno dovtip iz otroških ust, ki vsebuje
premnogo resnice.

Jožek: »Mamica, pa je res sedaj jako žalostno
na svetu.«

Mati: »Zakaj to praviš, dete moje?«

Jožek: »Vsi dobri ljudje umrjejo. Prav nikoli ne
čitamo, da bi umrl kak hudoben človek. Vsi umrli
so imeli le dobre lastnosti.«

Res je, da vemo po smrti znancev in važnih osebnosti o njih
povedati vsaj še enkrat toliko dobrega kakor za njih življenja. Največ
čednosti takih ljudi vedo naštetí v časopisih članki, pisani umrlim v
spomin. Spominske vrstice piše svet navadno imenitnim osebnostim,
bolj redko osebam, ki so vedno v skromnih razmerah hodile po poti
življenja, sklonjene pod križem težav. Da ne bodo take tihe, v zvestobi,
delu in trpljenju utrjene duše pozabljene vse, naj napišem te vrstice
Savinčevi Pepi v spomin!

Sedem otrok je bilo pri Savinčevih. Starejši so že obiskovali
mestne šole. Tri pa so bile še doma: Ana, Marta in Jelena. Ana je
hodila v prvi razred, Marta je imela pet let, Jelena pa štiri leta. Marta
je bila tiha in boječa, bila je tudi bolj šibkega zdravja. Vse drugačni
pa sta bili Ana in Jelena. Ana je bila silno podjetna in Jelena ji je
bila podobna.

Savinčeva hiša je stala tik mostu, ki je držal preko Save. Lep dom
je bil to. Pred enonadstropno hišo je stala prostorna lopa, kjer se je

poleti zbirala k obedu in večerji vsa številna Savinčeva družina. Vsi prostori v hiši so bili veliki, posebno pa še jedilna soba v pritličju, kjer je pozimi tako dobrodejno toploto širila velika rjava kmetiška peč. Tu sem je prihitel v mrzlih zimskih dneh, kadar je od mraza škripal sneg pod nogami, od svojih opravkov očka Šavinec. Še ves svež od zimskega zraka je sedel v usnjat naslonjač in že so bile na njegovih kolenih Ana in Jelena, a mala tiha Marta je z nežnim glasom prosila: »Očka, mene tudi hopla!« Mama Savinčeva pa je od svojega šivanja z ljubezni polnim očesom pogledovala na ljubko skupino.

Važna oseba na Savinčevem domu pa je bila tudi stara Pepa, poštena kot zlato. Še Savinčevo mamó je zibala na svojih kolenih, najprej njo, potem njenega prvega sinčka in nazadnje malo Jeleno. Zato pa je bila Pepa vsej hiši draga in brez nje ni bilo pri Savinčevih ne žalostnega ne veselega dogodka. Pepa pa je imela tudi povsod oko. Posebno paznega očesa je bilo treba za Ano in Jeleno, ki sta tako radi malo ušli izpred njenih oči, dasiravno sta dobro vedeli, da sami ne smeta na cesto. In tako blizu Savinčeve hiše je držala cesta in vozovi so venomer drdrali po njej. Ana je bila sicer zdaj že malo bolj pazljiva, kar je hodila v šolo in k telovadbi sama. Oh, ta telovadba! Kako brezmejno je ta mikala malo Jeleno in kako nestrpno je čakala, da bo tudi ona smela telovaditi.

Lep poletni dan je bil. Prijetna poletna popoldanska utrujenost je ležala nad malim mestom. Na Savinčevem vrtu so se igrale Ana, Marta in Jelena, Pepa je pa kot varuhinja sedela v senci. V popoldanski mir je prinesel nekoliko hrupa odhod telovadcev, ki so ob treh popoldne korakali na kolodvor, da se udeleže izleta v bližnji trg. A še ti niso imeli danes toliko mladega spremstva kakor običajno. Le malo otročaje v jih je spremljalo.

Savinčeva Pepa se je prebudila iz kratkega sna, vročina jo je zmagala, da je bila nekoliko zaspala. No, dela ni zamudila mnogo in otroci so bili itak pri njej. Tam se je igrala Marta s punčko, Ana je pregledovala knjigo s podobami — in Jelena? »Jelena,« je jeknilo v nepopisnem strahu iz grla zvesti služkinji in še obupneje: »Jelena!« Od nikoder odgovora. Marta in Ana sta se spogledali. Kje je mala Jelena? Ubogi Pepi so se tresle roke od razburjenja, a pritislila je obe deklici k sebi in jima pošepetala z drhtečim glasom: »Ne povejta mamici, saj jo bomo našli.« Vkljub svoji veliki skrbi je še mislila na ubogo mater, ki se je tako strašno razburila, kadar je pretila nevarnost kateremu njenih ljubljencev. In šli so iskat Jeleno. Po hiši so jo iskali, pretaknili vse kote v hlevu, celo k zajcem so pogledali, vse zaman, Jelene ni bilo nikjer. Ana je siloma požirala solze, Marta je pa že pritajeno, a krčevito ihtela. Stari Pepi pa so zrle oči tako prestrašeno v daljavo in le malo, malo je manjkalo, da ni zaihtela na ves glas. Zdaj je zalajal Perun. »Pepa,« je zaklical znan glas v veži, bila je

gospa zdravnikova. »Vaša Jelena je na kolodvoru, s Sokoli je menda korakala tja. Oglasila sem se pri vas, ker se mi je čudno zdelo, da je kar sama na kolodvoru. Z mano pa ni nič prav hotela domov.« — Pepa ni odgovorila ničesar. Sesedla se je na pol polomljen stol v veži in ihtela. Marta in Ana pa sta že tekli po stopnicah v prvo nadstropje in klicali: »Jeleno smo našli.« In čez nekaj časa so drvili preko mostu Savinčeva gospa, za njo Ana in za njo s težko sapo uboga Pepa z Marto v naročju. Našli so Jeleno na kolodvoru. Povedala jim je vse. Kako so ji ugajali Sokoli, ki so korakali mimo hiše, kako jih je šla pogledat samo na prag, ker je Pepa ravno ni videla. »No, in potem!« je rekla mama, ki je vzdignila Jeleno k sebi in ji resno zrla v nedolžne otroške oči. »Potem, potem —« je nadaljevala mala ubežnica in v nežnem glasu so že skoro trepetale solze, »potem sem šla z njimi, mamica!« Gospa Savinčeva pa je pritisnila svoje dete še tesneje k sebi, a mala Jelena se je oddahnila. Na poti domov pa je obljubila mamici, da ne pojde nikdar več sama z doma. In mati ji je verjela in verjamemo ji tudi mi in upamo, da bo Jelena še nekoč vestna vrla telovadka.

Tega dogodka sem se živo spomnila letos v počitnicah, ko sem v časopisu čitala vest, da je nenadoma umrla Savinčeva Pepa. Pri delu jo je zalotila smrt. Globoko vrzel je zarisal njen odhod v Savinčev dom. In resnična je bila žalost Savinčevih, ko so spremili staro Pepo na zadnji zemski poti. Odšla je po plačilo, ki ga je zaslužila in ki mu ne bo konca v veke.

Naša gruda.

*Sveťa ti si, naša gruda!
Blagoslov Boga Očeta
ob stvarjenju si prejela:*

*Glej gorice vriskajoče,
v njih podnožju polje ravno,
čuj gozdov stoletne pesmi,
morja čitaj zgodbo davno.*

*Šli rodovi preko nje so,
utonili v mrak davnine.
Božja volja namenila
vrednejšim je te dobrine.*

*Bog poslal ji je Slovena,
da preorje jo, poseje,
večne 'ji začrta meje.*

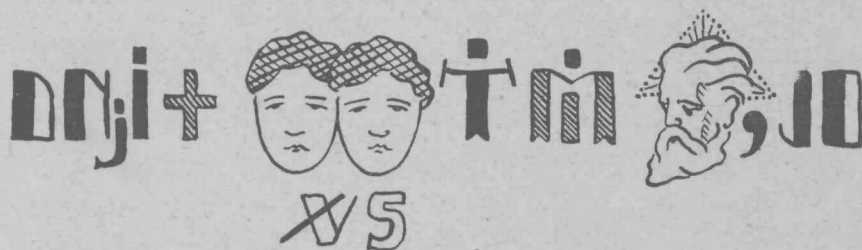
Fr. Ločniškar.

Zastavica v podobah.

Priobčil Oton Gaspari.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v 1. šte.

*Zvesto srce in poštene roke
človeku pot do sreče gradé.*

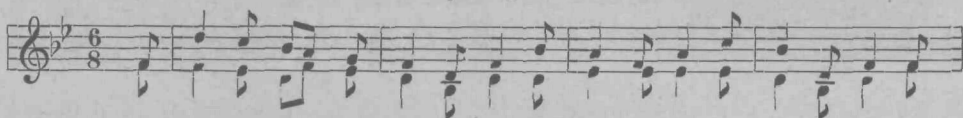
Prav so jo rešili: Darinka Cimperškova in Tatjana Goršetova, Sevnica ob Savi; Stanislava Slomškova, Vladimira Langusova, Emil Wohlrab, Šoštanj; Majda Ivančičeva, Vida Kovačičeva, Gabriel Kolbič, Danica Kutinova, Maribor; Herica Skazova, Ladislav Sever, Slovenjgradec; Ferdo Košar, Teharje pri Celju; Andrej Mahnič, Glince-Vič; Kajetan Burger, Darinka Čobalova, Vasiljko Melik, Josip Karič, Rušica Ruehova, Mirko Finderle, Andreja Goršičeva, Darko Matjašič, Peter Žiža, Ljubljana; Avgust Praprotnik, Vransko; Milka Kaiserjeva, Dravograd; Nadica Jurišičeva, Gradac v Beli Krajini; Ljudmila Pollakova, Grosuplje; Zoran Klemenčič, Galicija pri Celju; Franc Gregori, Alojzij Mrak, Podkoren; Ljubo Sirc, Kranj; Tinko Janžek, Bregi pri Kopriv-

nici (Hrv.); Mira Vidrihova, Eliza Počivalškova, Krško; Ruža in Stanka Dobravčevi, Radovljica; Miro Vani, Ruše; Ljubica Lendovškova, Bukovica nad Škofjo Loko; Stanka Peterneljeva, Gizela Dolenčeva, Marjan Romih, Novo mesto; Zdenko Furlan, Laško; Dušan in Boris Dernovšek, Sv. Barbara pri Mariboru; Lida Cvetkova, Trebnje; Smiljana Baeblerjeva, Srečko Zalokar, Marijan Grohar, Bronka Kovač, Vladislav Znidaršič, Celje; Srečko Levstek, Moste; Vlada Kendova, Gorenja vas; Milan Košir, Trata pri Škofji Loki; Bogoljub Hmelina, Gaberje pri Celju; iz Radvanja pri Mariboru smo tudi prejeli pravilno rešitev, a čire-čare, ki naj bi bila podpis, ne moremo razbrati; Vinko Cepuš, Zagrad; Josip Lipovšek, Viktor Pangerl, Jože Lah, Ivan Golob, Ivan Puncer, Mirko Zuzzi, Valentin Dokler, Celje-okolica. — Zadnjič najjavljeno darilo je določil žreb Darinki Čobalovi v Ljubljani. — Danes razpisujemo: Jakob Dimnik, Kralj Aleksander I.

O moj preljubi, dragi dom!

Lahno.

Narodna — zapisal Janko Žirovnik.

O moj pre-lju - bi, dra - gi dom, za te sr - ce go - ri, go - ri; ka -
Vse ti da - ru - jem, kar i - mam: ro - ke, gla - vo, sr - ce, sr - ce; o -
Go - to - vo več bi dal ti rad, pa maj - hen sem se - daj, se - daj in

ko te zve - sto lju - bil bom vse svo - je ži - ve dni!
trok sem še in kar ti dam, je maj - hen dar za te.
še pre - slab in še premlad, da bi ve - ljal ti kaj.

POZDRAV JURČKU.

Presrečno mi pozdravljen, mali Jurček,
moj drugi zaželeni vnuček!
Obhajal letos prvič si svoj god
in novo vejo dal za moj si rod.

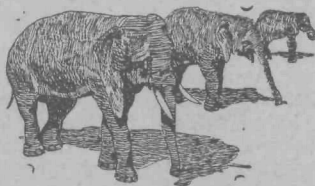
Moj stari oče bil je tudi Jurij;
z Gorenjskega na Sela je prišel,
odprl tam nove hiše duri,
in v domu tem se moj je rod začel.

Ime je Jurjevo ostalo hiši,
ki tam noben ga rad ne sliši,
a ti, če kdaj postaneš slaven mož,
pa tudi to ime proslavil boš!

Fr. Rojec.

POPRAVEK.

V pesemci »Ob tridesetletnici« v 1. št.
na strani 33. naj se zadnja kitica tako po -
pravi, da nastane iz Rajka Rojko in da se
čita druga vrstica v tej kitici tako - le: da
pojde v šolo, bo čitati znal...

Velecenjeni g. Doropoljski!

Ne zamerite, da se nisem prej oglasil, nisem še namreč dolgo naročen na vaš cenjeni list. Hodim v 5. razred osnovne šole pri Mariji Snežni na severni meji. Ker me »Zvonček« jako zanima, želim, da bi bilo tudi moje pisemce v njem. Gotovo se še najde kak prostorček. Da se pa med kotičkarji bolj utrdim, Vam pošljem tudi kratko pesemco o našem neodrešenem Trstu!

Kje si zdaj ti, Trst ogromni, kje slava tvoja in sijaj?

Prevzel te tujec je lakomni, ki s tabo se ponša zdaj.

Kam prišla je Gorica solnčna in tvoja hčerka Adrija? — Ali vaju je zanesla Soča na dnu morja Jadranskega?

A tudi vam bo zasijala zlata svoboda, pravica bo pregnala Laha krutega!

Alojzij Kolbič.

Odgovor:

Ljubi Alojzij!

Tvoje »pesem« sem natisnil v tekočih vrstah, ker je tako bolj razvidno, kaj hočeš povedati o Trstu. Da bi se le kmalu tako zgodilo, kakor praviš v zadnjem odstavku!

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Že četrto leto sem naročen na »Zvonček«, ki ga rad čitam in ga tudi vsak mesec težko pričakujem. Z veseljem prebiram mične pesmi in povesti. Da bi še mnogo let živeli in še mnogo »Zvončkov« natisnili! Drugič kaj več.

Iskreno Vas pozdravlja

Franc Planinc,
učenec 6. razreda v Celju.

Odgovor:

Ljubi Franc!

Zgoraj si napisal kar dva klicaja. Ker pa že en klicaj zadošča, sem drugega prečrtal. Zahvaljam Te za dobro željo! Dolgo življenje in mnogo uspešnega dela želim tudi jaz Tebi!

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Mnogokrat sem Vam že hotel pisati, pa sem vselej odložil. Naročen sem prvo leto na »Zvonček«. Meni najbolj ugaja povest o beli Ljubljani, ker me zanima zgodovina. Komaj čakam dne, ko imamo v šoli zgodovino.

Srčno Vas pozdravlja

Vaš

Stanko Prus,
učenec 3. razreda v Metliki.

Odgovor:

Ljubi Stanko!

Zgodovina je učiteljica narodov! Ona nam kaže pota propasti vsega slabega in pot napredka vsega dobrega. Naša bela Ljubljana se je razvila že v prelepo mesto, pa jo čaka še velika in slavna bodočnost v ponos vseh Jugoslovenov!

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Zvončkarji dvorazredne osnovne šole v Mavčičah smo se dogovorili, da bomo tudi mi pošiljali svoja pisma v Vaš kotiček. Ali jih boste hoteli sprejeti? Jaz bi Vam vedela marsikaj povedati o tem, kar slišim iz ust sestre Simona Jenka. Naša sosedka je to in večkrat jo obiščem. O »Hudem Klukcu« mi je veliko povedala. Vse sem zapisala

in potem prečitala v šoli. Vsi otroci so prav radi poslušali.

Če bi tudi Vi hoteli vedeti kaj o »Hudem Kljukcu«, lahko zveste od mene. Sporočite mi, prosim, če so Vam ljuba moja pisma.

Ivanka Vrhovnikova,
učenka II. razr. 2. odd.

Odgovor:

Ljuba Ivanka!

Razume se, da bi rad to, kar veš Ti o »Hudem Kljukcu«, čul tudi jaz, pa tudi vsem Zvončkarjem bi bilo brez dvoma to všeč. Stori torej, da ta znamenitost ne ostane znana samo ozkemu krogu Tvojih součencev!

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Kakor veste, na naši šoli v Mavčičah prejema 20 otrok »Zvonček«. Kako željno ga vsakokrat pričakujemo! Nič se ne čudim, da ga tudi drugod tako radi čitajo.

Morda Vas bo, gospod Doropoljski, zanimalo, da sem doma v bližini sestre Simona Jenka. Stara je že čez 81 leto. Živi v veliki kem uboštvu. Rekla je, da si še kave ne more nikoli kupiti. Vsa se trese. Gotovo je na živcih bolna. Povedala mi je, da je svojemu bratu rekala »Šmonca«. Simon Jenko je bil mojega očeta stric.

Vem, da Vam ne ugajajo dolga pisma, zato končujem ter Vas presrčno pozdravljam.

Ljudmila Jenkova.

Odgovor:

Ljuba Ljudmila!

Kako znamenitega sorodnika imaš! Lahko si ponosna nanj, saj je Simon Jenko, pesnik Sorškega polja, eden naših najglavnejših pesnikov. Bil je pa tudi navdušen Slovan, ki je v prekrasni svoji pesmi »Molitev« dal izraza svojemu globokemu slovanskemu mišljenju: »Ti, ki si ustvaril nas kot listja, trave, čuj nas, večni Bog!...« Kako slovesno, vzvišeno in navdušeno se glasi ta njegova pesem!

Cenjeni gospod Doropoljski!

Že iz zgodnje mladosti z veseljem prebiram »Zvonček«. Vzljubila sem ga še doma, ko sem posečala osnovno šolo v naši beli Ljubljani. Sedaj bivam že drugo leto v »Zavodu angleških dam« v Meranu, daleč od mile domovine. Lahko si mislite, s kakšnim veseljem prebiram tu v daljnji tujini Vaš ljubki list »Zvonček«. Vedno ga pričakujem z veliko nestrpnostjo. Pošilja mi ga iz Ljubljane moj brat.

Nas je tukaj dvajset Jugoslovenk. Od teh nas je največ Slovenk, dve Hrvatice iz Opatije, druge pa iz Zagreba in ostale Hrvatske. Ko bi Vi videli, kakšno veselje zavlada med mojimi tovarišicami ob prihodu »Zvončka«! Vse se pulijo za njega, katera ga bo od mene prej dobila. Neizrečeno se že veselim velikih počitnic, ko pridem domov v ljubljeno Jugoslavijo.

Prosim Vas, da natisnete to moje pismo v svojem kotičku. Zahvaljujem se Vam že vnaprej za prijazno objavo tega pisma v »Zvončku«.

Prijazno Vas pozdravlja

Marica Dolničarjeva,
učenka I. raz. meščanske šole v Meranu.

Odgovor:

Ljuba Marica!

»Ljubo doma, kdor ga ima!« Resničnost teh besed občutiš posebno Ti, ki si daleč z doma, kamor Te vedno vleče srce. Dom ceniš toliko bolj, kolikor dalje si od njega. Nima ves svet lepšega kraja, nego je domačija. Domovina — mili kraj! Blažen, kdor jo ima in pozna.

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Zagoneetni kvadrat.

Sestavil J. W.

a	a	a	a	e
i	i	k	k	l
l	o	o	o	o
p	p	r	r	r
r	r	s	s	v

Iz gornjih črk sestavi pet besed, ki jih čitaj vodoravno in navpično. Besede pomenijo: 1. ime meseca; 2. vrsto žita; 3. glodavko; 4. reko na Bolgarskem; 5. reko v Franciji (slovenska oblika).

Rešitev prihodnjič.

Rešitev posetnice v 1. številu.

Karel Pajevce je prekajevalec, Notvor je Trnovo.

V kotičkovem zabavniku imen rešilcev ne priobčujemo.

